บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญา ความถนัด คะแนนสอบคัดเลือก นิสัยและทัศนคติในการเรียน และ บุคลิกภาพ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพนี้ ขอเสนอโดยแยกกล่าวเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรเชาวน์ปัญญา ความถนัด คะแนนสอบคัดเลือก นิสัยและทัศนคติในการเรียน และ บุคลิกภาพ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

<u>ตอนที่ 1</u> การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

การรับสมัคร

การรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ในหลักสูตรการศึกษาพยาบาลที่เน้นชุมชน (ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์) ซึ่งใช้ระยะเวลาในการศึกษา 4 ปี ผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติคือ

1. สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 5 หรือ ม. 6) สายสามัญ หรือโปรแกรมประเภทวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ (ไม่รับเทียบเท่า)

2. รับสมัครทั้งเพศหญิง และเพศชาย สถานภาพ โสด

3. มีอายุอยู่ระหว่าง 16-25 ปี (นับถึงวันปิดรับสมัคร)

4. ส่วนสูงไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร

5. มีภูมิลำเนาในท้องถิ่นหรือจังหวัดที่สมัครอย่างน้อย 1 ปี นับถึงวันปิดรับสมัคร หรือปัจจุบันบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนาในท้องถิ่นนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ยกเว้นการสมัครสอบที่ส่วนราชการบริหารส่วนกลาง ผู้สมัครจะมีภูมิลำเนาที่ใดก็ได้

<u>หมายเหตุ</u> 1. ผู้สมัครต้องมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคติดต่อ หรือความพิการ หรือมีความไม่เหมาะสมต่อการศึกษา หรือการปฏิบัติงาน

2. มีผู้รับรองที่จะอุดหนุนในเรื่องค่าบำรุงการศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

3. มีผู้รับรองว่ามีความประพฤติดี ถ้าเป็นชายต้องไม่เป็นผู้ถูกคัดเลือกเข้ารับราชการทหารในปีที่สมัคร

ผู้สมัครจะต้องมายื่นใบสมัครตามแบบฟอร์มใบสมัครของกระทรวงสาธารณสุขด้วยตนเอง ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือโรงพยาบาลในราชการบริหารส่วนกลางที่ประกาศรับสมัคร

การสอบคัดเลือก

ในการสอบคัดเลือกใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 ฉบับ และการสอบสัมภาษณ์ แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ในการสอบคัดเลือก คือ แบบสอบวิทยาศาสตร์ แบบสอบคณิตศาสตร์ แบบสอบภาษาอังกฤษ และแบบสอบความรู้ทั่วไป ซึ่งแต่ละฉบับมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เนื้อหาวิชาที่ออกข้อสอบยึดตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับแบบสอบความรู้ทั่วไปนั้นได้รวมวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และความรู้รอบตัว ไว้ในฉบับเดียวกัน สำหรับการสอบสัมภาษณ์จะมีคณะอนุกรรมการสอบสัมภาษณ์โดยพิจารณาคะแนนสัมภาษณ์จากบุคลิกภาพ ท่วงทีวาจา เชาวน์ ไหวพริบ ระเบียบการศึกษา และอื่น ๆ ตามที่คณะอนุกรรมการจะเห็นสมควร มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน

วิธีดำเนินการสอบคัดเลือก

ประธานคณะกรรมการอำนวยการสอบคัดเลือกของแต่ละจังหวัดซึ่งได้แก่ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการคณะต่าง ๆ เพื่อดำเนินการ

รับสมัคร สอบคัดเลือก สอบสัมภาษณ์ และตัดสินผลการสอบคัดเลือก ประธานคณะกรรมการอำนวยการสอบคัดเลือกหรือตัวแทนจะมารับแบบสอบและกระดาษคำตอบจากคณะกรรมการอำนวยการรับสมัครและสอบคัดเลือกของกระทรวงสาธารณสุขแล้วดำเนินการเปิดซอง/กล่องแบบสอบแต่ละวิชา และจัดแบ่งแบบสอบตามจำนวนห้อง ปิดผนึกซองส่งแบบสอบให้คณะอนุกรรมการควบคุมการสอบเซ็นรับไปจัดการดำเนินการสอบ

การตัดสิน

การตัดสินพิจารณาจากคะแนนรวมที่สอบได้ โดยพิจารณาจากผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดที่เลือกหลักสูตรนี้เป็นอันดับแรก และผู้ที่ได้คะแนนรองลงมาจนถึงลำดับที่เท่ากับจำนวนโควต้าของแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องสอบได้คะแนนข้อเขียนและคะแนนสัมภาษณ์รวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

เมื่อเสร็จสิ้นการสอบคัดเลือกแล้วคณะกรรมการอำนวยการสอบจะต้องรวบรวมแบบสอบและกระดาษคำตอบทุกวิชาของผู้เข้าสอบทั้งหมดที่ได้ทำการตรวจเรียบร้อยแล้ว โดยแยกแบบสอบและกระดาษคำตอบออกจากกันเรียงลำดับเลขที่บรรจุซอง/กล่อง แล้วปิดผนึกโดยประธานคณะกรรมการอำนวยการสอบคัดเลือกลงชื่อ สำหรับแบบสอบให้ทำลายโดยมีคณะอนุกรรมการทำลายแบบสอบ ตามระเบียบงานสารบรรณ ส่วนกระดาษคำตอบและเฉลยนั้นต้องส่งคืนคณะอำนวยการรับสมัครและสอบคัดเลือกของกระทรวงสาธารณสุข

ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกของแต่ละจังหวัดนั้นทางกองงานวิทยาลัยพยาบาลจะพิจารณาให้เข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลที่อยู่ใกล้กับจังหวัดนั้น ๆ วิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์มี 14 แห่ง คือ

1. วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
2. วิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก
3. วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา
4. วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
5. วิทยาลัยพยาบาลสงขลา
6. วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์
7. วิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี

8. วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี

9. วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี

10. วิทยาลัยพยาบาลลำปาง

11. วิทยาลัยพยาบาลราชบุรี

12. วิทยาลัยพยาบาลอุตรดิตถ์

13. วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม

14. วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรเชาวน์ปัญญา ความถนัด คะแนนสอบคัดเลือก นิสัยและทัศนคติในการเรียน และบุคลิกภาพ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 เชาวน์ปัญญา

2.1.1 ความหมาย

นักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของเชาวน์ปัญญาไว้หลายประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ "เชาวน์ปัญญาเป็นความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ และเป็นความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม" (ชัยพร วิชชาวุธ 2524:374) นักจิตวิทยาเชื่อว่าเชาวน์ปัญญามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และต่างก็พยายามที่จะค้นคว้าหาทฤษฎีที่จะมาอธิบายถึงโครงสร้างของเชาวน์ปัญญา ทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นหลักในการสร้างแบบสอบเชาวน์ปัญญา และในการตรวจสอบหาความตรงของแบบสอบเชาวน์ปัญญาก็นำผลของการสอบไปเทียบกับผลการเรียนของนักเรียน หากนักเรียนที่เรียนเก่งได้คะแนนจากการตอบแบบสอบวัดเชาวน์ปัญญาสูงกว่านักเรียนที่เรียนอ่อนก็ถือว่าแบบสอบเชาวน์ปัญญานั้นมีความตรง ในที่นี้จะกล่าวเพียงทฤษฎีของชาร์ลส์ สเปียร์แมน (Charles Spearman) เท่านั้น

ชาร์ลส์ สเปียร์แมน นักจิตวิทยาชาวอังกฤษได้เสนอทฤษฎี 2 องค์ประกอบขึ้นในปี ค.ศ. 1927 ทฤษฎีดังกล่าวนี้กล่าวว่า ความสำเร็จของบุคคลในกิจกรรมทุกชนิดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการคือ

1. องค์ประกอบทั่วไป (General หรือ "g" Factor) เป็นองค์ประกอบ

016129

ที่พบในกิจกรรมทางสมองทุกชนิด ความสามารถทางสมองของมนุษย์ทุกคนมีความสามารถทั่วไป แต่มีในระดับที่แตกต่างกัน

2. องค์ประกอบเฉพาะ (Specific หรือ "s" factor) เป็นกลุ่มองค์ประกอบที่เป็นความสามารถพิเศษในการทำกิจกรรมแต่ละชนิดซึ่งเมื่อรวมกับองค์ประกอบทั่วไปแล้วจะเป็นตัวกำหนดระดับความสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ

องค์ประกอบทั่วไปและองค์ประกอบเฉพาะจะปรากฏในกิจกรรมทุกชนิดด้วยสัดส่วนที่แตกต่างกัน สเปียร์แมนเสนอว่าแบบสอบเชาวน์ปัญญาควรวัดองค์ประกอบทั่วไปมากกว่าองค์ประกอบเฉพาะ เพราะองค์ประกอบทั่วไปเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสมองทุกชนิด แบบสอบที่วัดองค์ประกอบทั่วไปได้ดีควรเป็นแบบสอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านนามธรรม (Abstract Relation) จากแนวคิดนี้ได้มีนักจิตวิทยานำไปสร้างแบบสอบเชาวน์ปัญญามากมายรวมทั้ง เจ ซี ราเวน (J.C. Raven) ผู้คิดค้นแบบสอบชุดโปรเกรสซีพแมทริซีส (Progressive Matrices) ซึ่งเป็นแบบสอบที่นักจิตวิทยาส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า เป็นแบบสอบเชาวน์ปัญญาที่วัดความสามารถทั่วไปได้ดีที่สุดในปัจจุบัน

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาลี ชุมเพ็ญ (2514:67) ได้ศึกษาพบว่า ระดับของเชาวน์ปัญญามีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยขนาด .358 ($p < .05$) โดยระดับเชาวน์ปัญญาหาได้จากคะแนนที่ทำแบบสอบแอดวานซ์โปรเกรสซีพแมทริซีส ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้ใกล้เคียงกับที่ สุปรียา ลำเจียก (2522:43) ได้ทำการวิจัยและพบว่ามีค่าเท่ากับ .33 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จากคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์ และเชาวน์ปัญญาได้จากคะแนนที่ทำแบบสอบโปรเกรสซีพแมทริซีสก้าวหน้ามาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร และเมื่อแยกนักเรียนหญิงและนักเรียนชายพบว่า มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .41 และ .28 ตามลำดับ ($p < .05$) สุวิมล ว่องวานิช (2522:60) ก็ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าสหสัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาเท่ากับ .48 และจันทร์ ติยะวงศ์ (2528:106) ศึกษาพบว่า ระดับเชาวน์ปัญญาของนิสิตครุศาสตร์ปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่หาได้จากการตอบแบบสอบแอดวานซ์โปรเกรสซีพแมริซีส มี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .1402 แต่รัตนา ดวงแก้ว (2527:45) ได้ผลการวิจัยที่แตกต่างออกไปคือ พบว่าคะแนนเชาวน์ปัญญาที่หาได้จากการตอบแบบสอบแอดวานซ์โปรเกรสซีฟแมทริซีสไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนวิมล ตันสกุล (2527:87-91) ได้ศึกษาพบว่า เชาวน์ปัญญามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชบพิธ และโรงเรียนวัดสังเวช อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง .3215 ถึง .5441 สำหรับโรงเรียนเบญจมราชาลัยพบว่า ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนได้ว่าเชาวน์ปัญญามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

บาร์ตันและคณะ (Barton and others 1972:338-404) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเชาวน์ปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 6 มีค่าเท่ากับ .60 ในวิชาคณิตศาสตร์ .38 ในวิชาวิทยาศาสตร์ .44 ในวิชาสังคมศึกษา และ .52 ในวิชาการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับ 7 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .16, .53, .47 และ .65 ตามลำดับ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังกล่าวมีค่าใกล้เคียงกับที่ลิลล่า (Luella 1963:153) ได้รายงานว่า คะแนนจากแบบสอบเชาวน์ปัญญามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญโดยมีค่าอยู่ระหว่าง .10 ถึง .50 นีฟและเสตราด์ (อ้างในจันทร์ ติยะวงศ์ 2528:21) ได้ศึกษาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างเชาวน์ปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอเมริกัน โดยใช้คะแนนจากการทำแบบสอบโปรเกรสซีฟก้าวหน้ามาตรฐานเป็นตัวทำนายและคะแนนจากแบบสอบ Iowa Tests of Basic Skill เป็นตัวเกณฑ์ พบว่ามีค่าเท่ากับ .45 นอกจากนี้ธอร์นไดค์และฮาเกน (Thorndike and Hagen 1965:246-247) ได้พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเด็กระดับประถมศึกษามีมากกว่าระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษามีมากกว่าระดับอุดมศึกษา คือมีค่าเป็น .70, .60 และ .50 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ .10 - .70 และในบางวิชาบางระดับการศึกษาพบว่า เชาวน์ปัญญาเป็นตัวทำนายที่อยู่ในเกณฑ์ดีพอสมควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าเชาวน์ปัญญามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาลหรือไม่

2.2 ความถนัด

2.2.1 ความหมาย

ความถนัด หมายถึง สมรรถวิสัยและทิศทางแห่งความงอกงามของสมอง หรือจะกล่าวให้เข้าใจง่ายขึ้นคือ หมายถึง ขีดระดับความสามารถของบุคคลที่อาจมีอาจได้ต่อการเรียนรู้และการฝึกฝน ในวิทยาการและทักษะทั้งปวง ถ้าหากบุคคลนั้นได้รับประสบการณ์และการสอน ฝึก ที่เหมาะสม (ชวาล แพรัตกุล 2526:1)

ความถนัดโดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude) เป็นความสามารถของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จหรือไม่

2.ความถนัดจำเพาะหรือความถนัดพิเศษ (Specific Aptitude) เป็นความถนัดโดยเฉพาะแต่ละอย่างไป เช่น ความถนัดทางดนตรี เป็นต้น

แบบสอบวัดความถนัดทางการเรียนที่ใช้กันโดยทั่วไปขณะนี้จะวัดตามทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถภาพทางสมองของเธอร์สโตน (Thurstone) (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ 2526:1) ซึ่งเธอร์สโตนได้แบ่งสมรรถภาพทางสมองออกเป็น 7 ส่วน คือ

1. ด้านความเข้าใจภาษา
2. ด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ
3. ด้านจำนวนเลข
4. ด้านมิติสัมพันธ์
5. ด้านความจำ
6. ด้านสังเกตพิจารณา
7. ด้านเหตุผล

ความถนัดเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวกับความสามารถพื้นฐานซึ่งชี้บอกถึงระดับความสามารถในอนาคต การวัดความถนัดจึงมุ่งวัดความสามารถในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการที่จะให้แต่ละคนได้เรียนรู้และประกอบอาชีพตามแนวทางที่ตนถนัด ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในการเรียนหรืออาชีพแล้ว ยังเป็นการทำให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงมีประโยชน์มากในด้านการแนะแนวและการสอบคัดเลือก

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผาสุวรรณ ใสวิเศษ (2511:63-65) ได้ศึกษาสมรรถภาพที่ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนวิชาชีพพยาบาล และวิชาผดุงครรภ์ โดยใช้แบบสอบวัดสมรรถภาพสมองที่สร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีของเธอร์สโตนเป็นหลักในการสร้าง 6 ฉบับ คือ แบบสอบภาษาไทย สรุปความ มิติสัมพันธ์ เลขคณิต ความจำ และทักษะทางตา พบว่า สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างแบบสอบวัดสมรรถภาพสมองกับเกณฑ์วิชาพยาบาลอนามัย มีค่าเท่ากับ .609 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบสอบแต่ละฉบับกับเกณฑ์ เท่ากับ .274, .304, .085, .045, .509 และ .094 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบสอบแต่ละฉบับกับเกณฑ์วิชาผดุงครรภ์ มีค่าเท่ากับ .164, .336, .157, .094, .192 และ .116 ตามลำดับ และมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .247 วิรัตน์ ตั้งใจรบ (2518:36) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลปีการศึกษา 2517 โดยใช้แบบสอบความถนัดทางการเรียนของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา 4 ฉบับ คือ แบบสอบคณิตศาสตร์ มิติสัมพันธ์ ภาษาไทย และอุปมาอุปไมย พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของแบบสอบความถนัดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และแบบสอบทั้ง 4 ฉบับ มีความตรงเชิงพยากรณ์ต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สุดสวาท อยู่สมบูรณ์ (2521:34-36) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรอนุปริญญา โดยใช้แบบสอบการใช้เหตุผล การใช้ภาษาไทย และแบบสอบความจำ ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา แบบสอบการสังเกตของสุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์ และแบบสอบวัดความสามารถในการตัดสินใจของ อารี เศรษฐชัย เป็นตัวพยากรณ์ และใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นตัวเกณฑ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์ทั้ง 5 ฉบับ กับตัวเกณฑ์มีค่าต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ ประไพวรรณ ด่านประดิษฐ์ (2522:187) ได้ศึกษาพบว่า แบบสอบความถนัดคณิตศาสตร์ แบบสอบภาษาไทยซึ่งวัดความสามารถในด้านความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย เป็นการตีความหรือแปลความ และแบบสอบระมัดระวังซึ่งวัดความสามารถของบุคคลในด้านการรับรู้ทางสายตา สามารถมองเห็นและรู้จุดที่เป็นอันตรายมากที่สุดในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ปีการศึกษา 2521

ฟลานาแกน (Flanagan 1959:1-24) ได้วิเคราะห์หน่วยงานย่อย (Job Element) ของอาชีพต่าง ๆ และได้สร้างแบบสอบวัดความถนัดในการประกอบอาชีพเหล่านั้นขึ้นมามีชื่อว่า Flanagan Aptitude Classification Test (FACT) สามารถคัดเลือกบุคคลเข้าประกอบอาชีพต่าง ๆ ถึง 38 อาชีพ สำหรับวิชาชีพพยาบาลนั้น แบบสอบที่ใช้ในการพยากรณ์วิชาชีพได้ดีมี 5 ฉบับ คือ แบบสอบความสามารถในการอ่านตาราง (Tables) วัดความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านความสัมพันธ์ของข้อมูลที่บรรจุในตารางลักษณะต่าง ๆ อาจเป็นตัวเลขหรือตัวอักษรที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน แบบสอบความสามารถในการพิจารณาตัดสินใจโดยอาศัยความเข้าใจ (Judgment and Comprehention) วัดความสามารถด้านความเข้าใจภาษา ผู้ตอบต้องใช้เหตุผลพิจารณาตัดสินเพื่อลงสรุป โดยให้ตอบจากข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบความสามารถในการใช้หลักภาษา (Expression) วัดความสามารถด้านภาษา การแสดงออกในการใช้ภาษาเขียนเป็นสำคัญ มีหลักการสร้างประโยคและใช้คำถูกต้องเพียงใด แบบสอบความฉับไวในการสังเกตจุดอันตราย (Alertness) วัดความฉับไวในการสังเกตจุดอันตรายใด ๆ ที่จะเกิดขึ้น ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง วัดคนช่างสังเกตมีความรอบคอบได้เป็นอย่างดี และแบบสอบความสามารถในการจำ (Memory) โวลคิน (cite by Flanagan 1959:53) ได้หาความตรงเชิงพยากรณ์ของความถนัดทางการพยาบาลของฟลานาแกนทั้ง 5 ฉบับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตอบแบบสอบ FACT ในปี ค.ศ. 1947 จำนวน 32 คน และใช้อัตราเงินเดือนที่ได้รับจากโรงพยาบาลหรือคลินิคในปี ค.ศ. 1950 ถึง 1951 เป็นตัวเกณฑ์ จากการศึกษาพบว่า แบบสอบความจำและแบบสอบความสามารถในการพิจารณาตัดสินโดยอาศัยความเข้าใจ มีความตรงเชิงพยากรณ์ .49 และ .47 ตามลำดับ ($p < .01$) ไมเคิลและคณะ (Michael and others 1966:641-643) ได้ศึกษาความตรงของแบบสอบที่ใช้ในการสอบคัดเลือกนักเรียนพยาบาลพบว่า แบบสอบการอ่านและคำศัพท์ สามารถพยากรณ์เภรดวิชาศิลปะการพยาบาลและวิชาเภสัชวิทยาได้ดี มาร์กาเร็ต (Margaret Muntz 1968:1624-A) ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่พยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการสอบใบประกอบโรคศิลปะ (State Licensing Examination) พบว่า คะแนนจากแบบสอบ SAT-Verbal เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีสำหรับผู้ที่สอบได้

จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ความถนัดด้านภาษา และการสังเกต น่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาล ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกความถนัดในการสังเกต ความถนัดเหตุผลเชิงภาษา และความถนัดความเข้าใจภาษา มาศึกษาหาความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาล เพื่อให้ได้ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาลได้มากที่สุด

2.3 <u>คะแนนสอบคัดเลือก</u>

2.3.1 ความหมาย

คะแนนสอบคัดเลือก เป็นคะแนนที่ได้จากการวัดความรู้ของผู้สมัครในสถานการณ์ที่มีคนมากกว่าความต้องการ หรือในสถานการณ์ที่ต้องการความมั่นใจในความเหมาะสมในคุณสมบัติคามเณฑ์ ซึ่งในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพนั้น ใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 ฉบับ และการสอบสัมภาษณ์ แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ใช้ได้แก่ แบบสอบวิทยาศาสตร์ แบบสอบคณิตศาสตร์ แบบสอบภาษาอังกฤษ และแบบสอบความรู้ทั่วไป ซึ่งสร้างโดยกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำหรับคำถามความรู้รอบตัวในแบบสอบความรู้ทั่วไปนั้น ในแต่ละปีจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี และการสอบสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์เป็นคณะอนุกรรมการของแต่ละจังหวัด คำถามและเกณฑ์ในการให้คะแนนขึ้นอยู่กับคณะอนุกรรมการแต่ละคณะ ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำคะแนนจากแบบสอบความรู้ทั่วไป และคะแนนการสอบสัมภาษณ์มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุพดี สุวรรณคีรี (2514:1-2) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดหลักสูตรของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยพบว่า มีความสัมพันธ์กันคือ ปีที่ 1 r = .317 ปีที่ 2 r = .314 ปีที่ 3 r = .224 และปีที่ 4 r = .248 เดือนฉาย เนียมทรัพย์ (2514:1-2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกกับคะแนนสอบไล่ของนักศึกษาอนุปริญญาโรงเรียนพยาบาลคณะแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ปีการศึกษา 2512 r = .392 ปีการศึกษา 2513 r = .322 ประจวบ แดงสุภา (2514:1-2) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกกับคะแนนสอบไล่ตลอดหลักสูตรของนักเรียน

พยาบาล โรงพยาบาลหญิง พบว่า มีความสัมพันธ์กันคือ คะแนนสอบคัดเลือกกับคะแนนการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตร r = .206 คะแนนสอบคัดเลือกกับคะแนนการเรียนหมวดวิชาชีพพยาบาลตลอดหลักสูตร r = .145 คะแนนสอบคัดเลือกวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ กับคะแนนการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตร r =.220 คะแนนสอบคัดเลือกวิชาความรู้ทั่วไปกับคะแนนการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตร r = .266 และคะแนนสอบคัดเลือกวิชาภาษาอังกฤษกับคะแนนการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตร r = .392 ประไพวรรณ ด่านประดิษฐ์ (2522:195-207) ได้ศึกษาตัวพยากรณ์ในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนพยาบาลและผดุงครรภ์อนามัย ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ปีการศึกษา 2520 และ 2521 พบว่า ปีการศึกษา 2520 แบบสอบวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับเกณฑ์ เกรดเฉลี่ยภาคเรียนที่ 1 เกรดเฉลี่ยสะสมปีที่ 1 และปีที่ 2 เกรดเฉลี่ยหมวดการศึกษาทั่วไปของปีที่ 1 และปีที่ 2 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง .1666-.2751 ตัวพยากรณ์ที่ดีของแบบสอบที่ใช้คัดเลือกคือ แบบสอบคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2521 แบบสอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับเกณฑ์ เกรดเฉลี่ยภาคเรียนที่ 1 เกรดเฉลี่ยสะสมปีที่ 1 เกรดเฉลี่ยสะสมหมวดการศึกษาวิชาชีพพยาบาลปีที่ 1 ได้แก่ แบบสอบคณิตศาสตร์ อุปมาอุปไมย ความระมัดระวัง และวิทยาศาสตร์ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง .1728-.3621 ตัวพยากรณ์ที่ดีของแบบสอบที่ใช้คัดเลือกชุดนี้คือ แบบสอบวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ความระมัดระวัง และภาษาไทย สุมาลี อัศวศักดิ์สกุล (2523:55) พบว่า คะแนนสอบคัดเลือกมีสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .269 กองงานวิทยาลัยพยาบาล (2528:67) ได้ศึกษาความตรงเชิงพยากรณ์ของแบบสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล ทั้งหมดในปีการศึกษา 2524 เป็นการศึกษาระยะยาวพบว่า คะแนนสอบคัดเลือกวิชาวิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ปีที่ 1 ถึง ปีที่ 3 วิชาความรู้ทั่วไปมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าประสิทธิภาพในการทำนายผลการเรียนของนักศึกษาตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 ของแบบสอบทุกฉบับรวมกันต่ำมาก และลดลงในแต่ละปี คือมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 12 ร้อยละ 9 และร้อยละ 5 ตามลำดับ

กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2529: 249-256) ได้ศึกษาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้คะแนนสอบเข้าปีการศึกษา 2527 พบว่า คะแนนสอบคัดเลือกวิชาเคมีเท่านั้นที่สัมพันธ์กับเกณฑ์คือ GPA ภาคการศึกษาที่ 1 ที่ 2 และ GPA ชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า คะแนนสอบคัดเลือกวิชาคณิตศาสตร์ กช. มีความสัมพันธ์ทางลบกับGPA ภาคการศึกษาที่ 1 และวิชาเคมีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับGPA ภาคการศึกษาที่ 1 และGPA ชั้นปีที่ 1 ตัวทำนายที่สำคัญในการทำนายGPA ชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 สถาบันคือ วิชาเคมี

แคารอล แอล มิลเลอร์ และคณะ (Carol L. Miller and others 1968:555) ได้ศึกษาอันดับเฉลี่ยของการเรียนวิชาชีพพยาบาลกับคะแนนการสอบแบบสอบมาตรฐาน (State Board) พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงคือ วิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ .57 วิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์ .57 วิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ .56 วิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ .61 และวิชาการพยาบาลจิตเวช .57 เยอร์สไตน์ (อ้างใน สุดสวาท อยู่สมบูรณ์ 2521:6) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแบบสอบที่ใช้ในการคัดเลือกพยาบาลหลักสูตร 3 ปี ของโรงพยาบาลเพ็นซิลวาเนีย เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่สามารถเรียนจบหลักสูตร กับนักศึกษาที่ออกกลางคัน โดยใช้แบบสอบโอติส (Otis test) แบบสอบไอพีเอที (The Institute of Personality and Ability Testing) แบบสอบวินิจฉัยการอ่าน และแบบสอบความสนใจในวิชาชีพเอสวีไอที (Strong Vocational Interest Test) พบว่า แบบสอบวินิจฉัยการอ่านเท่านั้นที่ให้ผลต่างกันระหว่างนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม เฮอร์แมน (Herman 1967:221) พบว่า คะแนนเฉลี่ยในเทอมแรกของการเรียนในมหาวิทยาลัยกับคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยด้านศิลปศาสตร์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .41 และสรุปว่าควรใช้ทฤษฎีทางบุคลิกภาพด้วย

จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าคะแนนสอบคัดเลือกมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเมื่อศึกษาเป็นรายวิชาก็พบว่า คะแนนสอบคัดเลือกจากแบบสอบวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาลและเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีด้วย ผู้วิจัยจึงนำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

2.4 นิสัยและทัศนคติในการเรียน

2.4.1 ความหมาย

พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัยนั้นไม่ได้เกิดจากสัญชาตญาณ หากแต่เป็นผลของการเรียนรู้และฝึกฝน ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขได้ นิสัยในการเรียนก็คือ พฤติกรรมการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ นิสัยในการเรียนจะเกิดขึ้นและมีพลังมากขึ้นเพราะพฤติกรรมในการเรียนนั้นได้รับความสำเร็จ ความพอใจ หรือสามารถแก้ปัญหาได้ การกระทำนั้น ๆ ก็จะได้รับการกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกลายเป็นนิสัยติดตัวไป (Maddox 1963:46)

ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่กำหนดให้เป็นพวก ๆ ในทางชอบหรือไม่ชอบ เช่น เชื้อชาติหรือกลุ่มเผ่าพันธ์ ประเพณี เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง เราสังเกตทัศนคติโดยตรงไม่ได้ ได้แต่สรุปพาดพิงจากพฤติกรรมที่แสดงออกทางภาษาหรือไม่ใช่ภาษา (อนาสตาซี 2519:480)

โคลและเฟอร์กูสัน (Luella Cole and Marry Ferguson 1964:1) ได้ศึกษาและวิเคราะห์นิสัยในการเรียนของนิสิตในมหาวิทยาลัยเป็นเวลาหลายปีพบว่า นิสิตที่ประสบความสำเร็จในการเรียนจะมีนิสัยในการเรียนแตกต่างจากนิสิตที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนแม้ว่าจะมีเชาวน์ปัญญาเท่ากัน และจากการศึกษาของแสตรง (อ้างใน สุจิตร ศิริรัตน์ 2522:3) พบว่า การที่เด็กฉลาดเกิดความล้มเหลวในการเรียนนั้นมีสาเหตุเนื่องมาจากนิสัยในการเรียนไม่ดี ขาดความสนใจในวิชาการ ขาดแรงจูงใจและไม่มีเป้าหมายในการเรียน แมดดอกซ์ (Maddox 1963:9) ได้ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นกับความสามารถส่วนบุคคลและการทำงานอย่างหนักเท่านั้น ยังขึ้นกับวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพอีกด้วยเพราะมักปรากฏเสมอว่า นิสิตที่มีเชาวน์ปัญญาสูงหลายคนสอบตกหรือทำคะแนนได้น้อยกว่าผู้ที่มีเชาวน์ปัญญาปานกลางหรือต่ำ ซึ่งความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละคนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางเชาวน์ปัญญาประมาณร้อยละ 50 ถึง 60 ประสิทธิภาพและนิสัยในการเรียนที่ดีร้อยละ 30 ถึง 40 และขึ้นอยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อมประมาณร้อยละ 10 ถึง 15 แต่ลินด์เกรน (Lindgren 1969:49-51) มีความเห็นว่าเหตุผลที่นิสิตประสบความสำเร็จในการเรียนขึ้นอยู่กับการมีนิสัยในการเรียนที่ดีถึงร้อยละ 33 การมีความสนใจในการเรียนร้อยละ 25 เชาวน์ปัญญาร้อยละ 15 นอกจากนี้ขึ้นอยู่กับ

ตัวประกอบอื่น ส่วนนิสิตที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นเนื่องจากมีนิสัยในการเรียนไม่ดีร้อยละ 24 ขาดความสนใจในการเรียนร้อยละ 35 นอกนั้นขึ้นอยู่กับปัญหาส่วนตัวและตัวประกอบอื่น

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นภาพร เมฆรักษาวานิช (2515:38,66) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยขนาด .614 และ .400 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สุวิมล ว่องวานิช (2522:60) ศึกษาพบว่า นิสัยและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .398 และเมื่อแยกนิสัยและทัศนคติในการเรียนออกจากกัน พบว่า มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ .381 และ .322 ตามลำดับ วาสนา พิทักษ์สาลี (2527:44,57) ศึกษาพบว่า นิสัยในการเรียนด้านการหลีกเลี่ยงการผัดเวลา ด้านวิธีการทำงาน และทัศนคติในการเรียนด้านการยอมรับคุณค่าของการศึกษา มีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดกองการมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนทัศนคติในการเรียนด้านการยอมรับในตัวครูมีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($p < .05$) วัลลภา จันทร์เพ็ญ (2527:109-110) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสูงและต่ำ (กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง $r = .2541$ กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ $r = .6097$) และทัศนคติในการเรียนก็มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสูงและต่ำ (กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง $r = .3972$ กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ $r = .5027$)

วิมล ตันสกุล (2528:87-91) ได้ศึกษาพบว่า นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ตามการประเมินของอาจารย์ประจำวิชา ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชบพิธ โรงเรียนเบญจมราชาลัย และโรงเรียนวัดสังเวช โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .1853 ถึง .4139 ส่วนทัศนคติในการเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .1718 ถึง .2411 ($p < .05$) จันทร์ ติยะวงศ์ (2528:74) ศึกษาพบว่า นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตครุศาสตร์ปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยขนาด .1562 ($p < .05$) และจินตนา ชิ้งจิตตวิสุทธิ์ (2529:56) ศึกษาพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับความสามารถนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของตัวเด็กเองมากกว่าสภาพแวดล้อมทางบ้าน เห็นได้จากตัวแปรที่มีแนวโน้มเป็นลักษณะของกลุ่มเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับความสามารถคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจงานกลางแจ้ง และนิสัยในการเรียน

บราวน์และโฮลซ์แมน (อ้างใน สุจิตร ศิริรัตน์ 2522:20) ได้ศึกษาพบว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหนึ่งภาคเรียนของนิสิตชายและหญิงเท่ากับ .50 และ .52 ตามลำดับ แกรอนสกี้และแมธีส (Gawronski and Mathis 1969:345-350) ได้ศึกษานิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีนิสัยในการเรียนต่างกันโดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ สนใจ เอาใจใส่งานในโรงเรียน มีความพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ได้คะแนนสูง ๆ มีการวางแผนงานและปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนอย่างเป็นระบบมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ นอกจากนี้คาร์เตอร์ (Carter 1967:52-56) ลินและแมคเคียชี (Lin and Mckechie 1970:306-309) และไดเนอร์ (Diener 1960:396-400) ได้ศึกษานิสัยในการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถทำนองเดียวกับแกรอนสกี้และแมธีส ก็พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับความสามารถมีนิสัยในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถเช่นเดียวกัน ส่วนลัม (Mabel K.M. Lum) และลิดดิโคตท์ (J.P. Liddicout) (อ้างใน อุไรรัตน์ ศรีสวย 2527:20) พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีนิสัยในการเรียนไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาส่วนใหญ่ผลการวิจัยพบว่า นิสัยและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังไม่มีผู้ใดนำมาศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาล ผู้วิจัยคาดว่านิสัยและทัศนคติในการเรียนน่าจะมีสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาลจึงได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.5 <u>บุคลิกภาพ</u>

2.5.1 ความหมาย

บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นผลรวมของลักษณะทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม และผลของบุคลิกภาพเป็นการปะทะกัน (Interaction) ระหว่างสถานการณ์ทางชีวภาพ สถานภาพทางสังคม และอิทธิพลทางวัฒนธรรม (Munn 1969:98)

นักจิตวิทยาหลายคนมีความเห็นว่า การศึกษาเรื่องบุคลิกภาพจะช่วยให้เข้าใจและสามารถคาดคะเนพฤติกรรมในอนาคตของบุคคลได้ บุคคลในอาชีพต่าง ๆ กันย่อมมีลักษณะบุคลิกภาพทั่วไปแตกต่างกันด้วย การที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาก็เช่นเดียวกัน บุคลิกภาพน่าจะเป็นตัวทำนายถึงความสำเร็จในการศึกษาบางวิชาชีพได้ (Hall and Lindzey 1967:116-127,134-135) ในการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลาวิน (Lavin cite by F.D. Naylor 1972:16) พบว่า องค์ประกอบที่สร้างเสริมให้เด็กประสบผลสำเร็จในการศึกษานอกจากองค์ประกอบด้านเชาวน์ปัญญาหรือความถนัดของผู้เรียนแล้ว ยังมีองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพที่สามารถใช้ในการพยากรณ์ความสำเร็จของนักเรียน

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุวดี ฤาชา (25 8:62) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพซีพีไอ พบว่า บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือ บุคลิกภาพด้านการยอมรับตนเอง และสัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก สุมาลี อัศวศักดิ์สกุล (2523:75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานครยกเว้นสถานศึกษาเอกชน โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพซีพีไอ ฉบับภาษาไทยของ คัชพล เรียบร้อยเจริญ พบว่า บุคลิกภาพด้านการมี

อำนาจเหนือผู้อื่น การวางตนในสังคม การยอมรับตนเอง ความรับผิดชอบ การเจริญวัยทางสังคม การควบคุมตนเอง ความอดทน การสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น การวางตามเกณฑ์ของสังคม สัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องตามผู้อื่น สัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง ประสิทธิภาพทางปัญญา การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และความมีลักษณะของหญิง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และบุคลิกภาพที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลได้คือ บุคลิกภาพด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น และความอดทน และทัศนีย์ ตรีวรรณไชย (2528:84-87) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า บุคลิกภาพด้านความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 บุคลิกภาพด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ การชอบสังคม การวางตนในสังคม และการยอมรับตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และกลุ่มตัวทำนายที่ดีที่สุดของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนในชั้นปีที่ 1 บุคลิกภาพด้านการวางตนในสังคม และอาชีพบิดา สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 นั้น บุคลิกภาพด้านการวางตนตามเกณฑ์ของสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นั้นพบว่า บุคลิกภาพด้านการควบคุมตนเอง สัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง และประสิทธิภาพทางปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ไฮไรเตอร์ (Marion E. Higuritor 1964:484-501) ได้สำรวจบุคลิกภาพของพยาบาลสาธารณสุขกับการที่ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพซีพีไอร่วมกับแบบวัดการปฏิบัติงานของพยาบาลสาธารณสุขในการช่วยให้ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น พบว่า พยาบาลสาธารณสุขมีบุคลิกภาพเด่นในด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และด้านสัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคือ การมีอำนาจเหนือผู้อื่น ความรับผิดชอบ ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ และการชอบสังคม มิลเลอร์ (Doris I. Miller 1965:106-113) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลปริญญาโทด้านการพยาบาลเฉพาะทาง 4 สาขา คือ อายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์ สาธารณสุข แม่และเด็ก และจิตเวช โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพซีพีไอร่วมกับแบบสำรวจความสนใจในอาชีพเอสวีไอบี (Strong Vocational Interest Blank : SVIB)

พบว่า พยาบาลสาขาอายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์ มีบุคลิกภาพด้านการวางตนตามเกณฑ์ของสังคมสูง แต่ด้านการชอบสังคม การสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น และประสิทธิภาพทางปัญญา ต่ำกว่าอีก 3 สาขา สาขาสาธารณสุขมีบุคลิกภาพด้านการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น และความอดทนสูง ส่วนสาขาแม่และเด็กมีบุคลิกภาพที่ไม่แตกต่างจากอีก 3 สาขาอย่างมีนัยสำคัญ

จากงานวิจัยที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาลทั้งหมดมี 16 ด้าน คือ การมีอำนาจเหนือผู้อื่น ความสามารถที่จะบรรลุถึงสถานภาพ การชอบสังคม การวางตนในสังคม การยอมรับตนเอง ความรับผิดชอบ การเจริญวัยทางสังคม การควบคุมตนเอง ความอดทน การสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น การวางตนตามเกณฑ์ของสังคม สัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องตามผู้อื่น สัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง ประสิทธิภาพทางปัญญา การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และความมีลักษณะของหญิง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำบุคลิกภาพทั้ง 16 ด้านมาศึกษาความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรการศึกษาพยาบาลที่เน้นชุมชน วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ